

- Писма до редакцията •
- Letters to the Editor •

КАК ДА ОЦЕЛЯВАМЕ В НОВАТА УЧЕБНА СРЕДА И ДА БЪДЕМ В КРАК С ПРОМЕНИТЕ?

**(ПЕТ ПРАКТИЧЕСКИ ПРИЛОЖЕНИЯ
НА ПЕТТЕ ЕВРОПЕЙСКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ)**

Принципите, заложи в Европейската конституция още през декември 2002 г., вече намират своето приложение в областта на образованието и културата. Петте европейски измерения поставят не само целите на различните образователни системи и програми, но също така предлагат и насоки за това как трябва учителите да преподават в съвременните условия в училище. Може би не е съвсем коректно да наричаме обстановката в днешното училище "нова". Това, на което безспорно сме свидетели, са бързите промени в обществото, информационните технологии и икономиката, които неизменно водят до промени и в училище. Положителните аспекти, които наблюдаваме са: (а) достъп до информация и новини; (б) придобиване на технически умения и компютърна грамотност; (в) общуване с хора от различни краища на света. Наред с тях, обаче, наблюдаваме и някои отрицателни тенденции: (г) промени в общуването и речника; (д) достъп до неподходяща за възрастта информация; (е) намалена мотивация към училището като място за получаване на знания. Тези промени са най-драстични сред подрастващото поколение, затова, особено в средното училище, е от изключително значение учителите да се концентрират и да дадат приоритет на това КАК преподават, без, разбира се, да се омаловажава КАКВО преподават. Всеки предмет, изучаван в училище, развива важни умения и е достатъчно само да погледнем в обявите за висококвалифицирани длъжности, за да проследим качествата, които се търсят у младите хора днес, и равнието на които училището трябва да постави като свой приоритет. Таблица 1 съдържа тези характеристики:

**Таблица 1. Личностни качества, необходими
за реализация в съвременните условия**

<i>Умения, които са от изключителна необходимост, но могат да се развият индивидуално</i>	<i>Умения, които са допълнителни изисквания, но могат да бъдат развити предимно или само в училище</i>
Свободно владение на чужди езици	Оригинална мисъл
Познания по икономика	Умения за работа в екип
Научни знания и умения	Умения за говорене пред публика
Техническа грамотност	Лидерски качества
Познания за културните различия и исторически перспективи	Оптимизъм

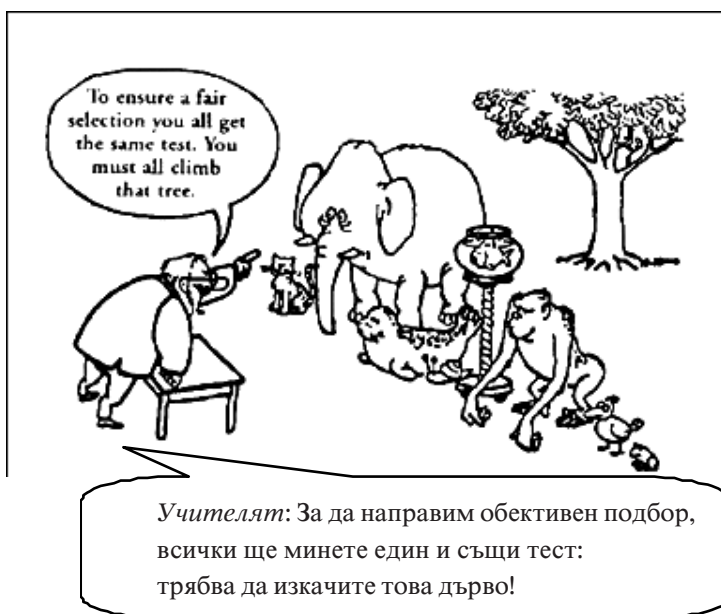
Именно тези умения са залегнали в така наречените европейски измерения в образованието (чл. 149 на Европейската конституция). В Таблица 2 са представени тези цели, както и някои възможности за приложението им в училище:

**Таблица 2. Представяне на петте европейски измерения
и възможностите за тяхното реализиране в училище**

Европейски измерения	Възможности за приложение в часовете	
1. Централна роля на личността	Предоставяне на възможности за изява и работа в екип	“Ако може да дадете само един подарък на детето си, нека то бъде ентузиазъм” Дейл Карнеги
2. Борба срещу социалната изолация	Проекти Доклади Табла/постери Състезания Изнасяне на урок Групова работа	“Доказано е, че най-мощният стремеж на човешката душа е към признание. Всяко човешко същество има вродено чувство за стойност, за значимост, за достойнство.” Дейл Карнеги
3. Отхвърляне на всички видове дискриминация	Уроци и проекти за история на химията, Нобелови лауреати, открития и постижения	“Аз имам една мечта: да дойде ден, в който моите четири деца да не бъдат оценявани по цвета на кожата им, а по качествата на характера им” Мартин Лутер Кинг

4. Познаване и толерантност към културните различия	Участия в международни проекти, конференции, инициативи	
5. Формиране на екологично съзнание	Уроци и инициативи, засягащи проблемите с недостига на питейна вода, енергийните източници, глобалното затопляне, рециклиране и др.	

Особено внимание за изпълнението на тези цели заслужава и методиката на диференцираното обучение [1]. Предполагам, много от нас, учителите, са попадали в следната ситуация:¹⁾

Теорията на Хауард Гарднер за множествената интелигентност, на Антони Грегърс за начините на възприемане, както и съвременната невробиология, предлагат неоспорими доказателства за това, че няма две еднакви деца, които да учат и запомнят по един и същи начин. Учителите биха могли да помогнат на всеки ученик да опознае и открие себе си, обръщайки повече внимание на индивидуалните характеристики на своите ученици. Диференцираното обучение е и една много подходяща методика за използване на информационните технологии, когато в училище има такива възможности.

Осъществяването на европейските измерения и тяхното приложение в училище не би било възможно без участието на учителите. Промените в обществото са толкова бързи, че действително е въпрос на оцеляване преподавателите да бъдат в крак с новостите. Затова непрекъснатото повишаване на квалификацията и информирането им за новите тенденции в образованието е от изключително значение. Дано това да се превърне в приоритет и за нашата страна. Ето и една любопитна информация в заключение, която би могла да помогне за "оцеляването" на учителите в съвременната учебна среда:

**Шест качества, които добрият учител притежава —
резултат от международно проучване през 2005 г²⁾**

- Чувство за хумор
- Положително отношение
- Високи изисквания
- Справедливост
- Загриженост
- Компетентност

БЕЛЕЖКИ

1. <http://www.itpa.lt/~akupl/wom/jokes.htm>
2. <http://712educators.about.com/od/teachingstrategies/tp/sixkeys.htm>

ЛИТЕРАТУРА

1. Tsavkova, M. Differentiating Instruction. Chemistry 18, 83-85 (2009).

Някои полезни интернет-адреси
с видео на химични експерименти, игри, мултимедийни презентации,
интерактивна периодична таблица и др.

Chemistry comes alive:

<http://jchemed.chem.wisc.edu/JCESoft/CCA/pirelli/pages/cca4NaAcid.html>

Reactivity of metals:

<http://www.chem.iastate.edu/group/Greenbowe/sections/projectfolder/flashfiles/redox/home.html>

Virtual experiments:

<http://www.chm.davidson.edu/vce/Stoichiometry/CH.html>

Jeopardy games:

<http://chemed.chem.pitt.edu/Jeopardy/genchem/index.htm>

Power Point Lessons:

<http://www.chalkbored.com/lessons/chemistry-11.htm>

Periodic Tables (in Bulgarian)

http://www.geocities.com/chemistry_bg/index.html

✉ **Магдалена ЦАВКОВА/Ms. Magdalena TSAVKOVA**
Vienna International School
E-Mail: mtsavkova@hotmail.com